Չ ՏԱՐԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 ԹԻԻ 74

ՓԱՅՄԱՆԴ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 «

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
2 թիւ մէկ ծրարով)
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ.

Տարեկան 2.60 տոլ.
Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԽԻԿ

—o—

Ծանուցման տողը
20 սանթիմ

ԱՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՑԷ

Rédaction du journa
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

—o—

Рѣдакция
на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България)

—o—

Գրութիւնք ևս
չեն տրուիր

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Նախընթաց չաբթու մեր մէկ թիւով առիթը ունեցանք հաղորդելու Պոլսոյ կրօն. ժողովոյ մէկ շատ նպատակայարմար որոշումը, Պուլկարիոյ հայ քահանաներու մասին, ժողովը որոշած և պէտք եղած տեղը հաղորդած է թէ քահանաները կեդրոնի հաճութիւնը առանց կանխաւ ստանալու չի տեղափոխուին։

Ջնդք ուզեր պրպտել թէ կրօն. ժողովոյ այս որոշումը ինչ նոր պատճառներէ ծնունդ առած է. բայց սա չատ յայտնի է թէ արտասահմանի հայ քահանաները մին չեն ցարդ անպատասխանատու իրենց երէս ու կացին, չհամագործուելի միջոց ըրած էին այս ու այն քաղաքի եկեղեցիները ու ժողովուրդը, ինչպէս լարախաղացները, —թող ներուի մեզ այս օրինակը տալ— տարբոյն եղանակին ու պարագային բերումին համեմատ, այսօր այսինչ քաղաքը վագը այնինչ տօնավաճառը կը տեղափոխուին ու կը տեղափոխուին, միայն ու միայն իրենց նպատակակէտ ունենալով չհամագործուելը։

Յաւելի է որ քահանաներուն աւելի չհեղլու նպատակաւ տեղափոխելու այս միտումը ստէպ քայլերութիւն կը դնէ Թագ. խորհուրդներու կողմէ. քահանայի մը Թագական ազատերու կամայական նուիրման դէմ մի քիչ ըմբոստ ընթացքը առիթ կը ներկայացնէ այդ ամիրալի ձագերուն ուրիշ քաղաքի մը մէջ պաշտօնավարող կամ անցորդ քահանայի մը հետ սակարկութիւնան մտնելու և յանկարծ տեղւոյն քահանային ոտքին տակը ապօն դնելու. եւ առանց մտածելու թէ այդ նոր գալիք քահանան իր պաշտօնավարած եկեղեցին ձգելով, թերեւս տեղւոյն ժողովուրդին տարիներով հոգեւոր միխիթարութենէն զրկուելուն, եկեղեցին փակուած մնալուն պատճառ կը լինի, ինչպէս այսօր Սոֆիայի եկեղեցին այդ վիճակին մէջն է գեռ. քանի մը չաբաթ առաջ, Սիլիստրէի եկեղեցին զոց մնաց, տեղւոյն Տէր Տաճատ քահանային կալացի Հոգաբարձութենէն պաշտօնի կոչուած ըլլալուն պատճառաւ։

Կարծեմ աւելորդ է բացատրել, թէ այսպէս ստէպ կամայական տեղափոխութիւնք որչափ ներքին կռիւներու արծարծման ալ պատճառ կըլլան, թաղական եւ ժողովուրդ իրար կանգնին, այդ հետեւանքով տուրքեր և նուէրներ կը նուազին, սրով եկեղեցիները և գըլխաւորապէս վարժարանները կը տուժեն։

* * *

Նոյն բանը և աւելին կարելի է ըսել մեր վարժապետներու տեղափոխութեանց համար։ Վարժապետի մը և հոգաբարձուին միջեւ պղտիկ անհամաձայնութիւն մը, թոշակի կամ վճարքի մասին—բայց բնաւ ապիկարութեան պատճառաւ— բաւական է նորը բերել տալու, կամ նոր պաշտօնավայր մը փնտռելու համար. ամեն տարի նոր վարժապետ, նոր կանոնագիր և նոր ծրագիր, իսկ հետեւեալ տարեգլխուն, արձակուրդի ամիսներուն մէջ, ամեն վարժապետ թղթակցութեան մէջ է բոլոր քաղաքաց հոգաբարձուներուն հետ, պաշտօնները կամ պաշտօնեաները իրարու ձեռքէ խլելու խոբանկ մրցում մը կայ։ Այս մրցումին մէջ յաղողները աւելի դրամ խոստացողները — թէեւ երբեմն այդ խոստումներն ալ անգործադրելի կը մնան— և աւելի աժան պաշտօն ստանձնողները են, բնաւ երբէք կարողները, որովհետեւ կարողը չի փնտռուիր այլ աժանը։ Դեռ մոքէս չէ ելած ու չպիտի ալ ելնէ. վարժարանաց վերջին արձակուրդի ատեն տեղափոխութիւնը ապացուցած վարժապետի մը ինձ ըսած սա խօսքը. «հիմակ մեր քահանային է»։ խղճալի սրտի մաշնաւոր գոհունակութեամբ կ'արտասանէր այդ խօսքը, որովհետեւ այդ օրերը յաղղեր էր անօրէն-վարժապետի մը պաշտօնը ձեռք ձգել անարժանապար։

Մեր կրթական հաստատութեանց չուրջ ամեն տարի հոլովուող այս քանահրձիական ու հապճեպական տգեղ խաղերու ու տեղափոխութեանց ո՛ր աստիճան մեր պզտիկներուն ջնասաբեր լինելը չատ անդամներ բացատրուած է «Իրաւունք»ի ընթերցողաց։ Նոյն համեմատութեամբ ջնասակար է քահանաներու քմահաճ տեղափոխութիւնն ալ։ Հետեւաբար կրօն ժողովոյ այս մասին ծանուցած որոշումը չատ նպատակայարմար ու ծափահարելի է։ Իսկ վարժարաններուն ու վարժապետներուն համար ի՞նչ միջոցի դիմել պէտք է։ —խնդիր է այս։ Ց. Գ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ Ի

Հարաւային Ափրիկէ

Հարաւ — ափրիկեան պատերազմը իր երրորդ տարին թեւակոխած ըլլալով հանդերձ դեռ կը չարունակէ այն թափով ինչ թափով որ սկսած էր։ Պօէր հրամանատար Ժուպէեէ ու Փրեսիժէէ վերջ Տէվէթ, Պօթա եւ ուրիշ պօէր զօրավարներ կը չարունակեն իրենց ազգակիցներու ազատութեան մարտը առաւել քան երբէք դիւցազնական ճիգերով։ Հարաւ—ափրիկէէն հասնող ամենօրեայ լուրերը հին Սպարտացիներու կամ հոմերոսեան առասպելական պատմութիւնները կը յիշեցնեն։ Անցեալ չաբթու Պօթա անգլիական գունդ մը չախչախեց Ուտրէխտի մօտերը. երեք անգամ յարձակեցաւ Իթալա եւ Բրօսլէյթ բերդերուն վրայ։ Հետագիր մը հաղորդած էր թէ Մակալէսթերկ լեռներուն մէջ Պօթա եւ Տէվէթ միացած դէպի հարաւային արեւելք կը յառաջանան մերթ կռուելով եւ մերթ պահուելով, աւելի ուժով հարուածելու, անգլիացիները յանկարծակիի բերելու համար։ Լօրտ Քիչնէր չանաց Պօթան պաշարման չղթայի մէջ առնել, բայց սա կրցաւ այդ չղթայէն դուրս պոռթկալ եւ չարունակել իր գործը. վերջին լուրի մը համեմատ Պօթա իր բանակը փոքր խումբերու կը բաժնէ որպէս զի կարենայ թշնամիին հետապնդումէն խոյս տալ եւ աւելի բազմաթիւ կէտերու վրայ զորձել։

Երբ այդ երկու հռչակաւոր Պօէր զօրավարներ Նաթալի մօտերը կը գործեն, միւս կողմէն Թրանսվաալի հարաւային արեւմտեան մասին մէջ բուռն կերպով կը դիմադրեն Տըլարէյ, Քէմբ եւ ուրիշ պօէր զօրավարներ։ Իսկ Բարեյուսոյ (Գաբ) մէջ Քրէօցինկըր, Մալան, Տէրօն զօրավարները աւելի սպառնական դիրք մը ստացած են անգլիացւոց վրայ. կը հաղորդեն թէ 20—15 հազար Աֆրիգանտէրներ ղէն ի ձեռին Պօէր հրամանատարներու հրամանագրին հետեւելու պատրաստուած են, Բարեյուսոյ մէջ անգլիահպատակ ժողովուրդը, հոլանտացեղ կամ Աֆրիգանտէր, դէպի Պօէրները պզտիկ համակրութիւնը գործնական աջակցութեան վերածեց։ Լօրտ Քիչնէր այս երեւոյթէն սարսափած, սկսաւ բռնապետական միջոցներու դիմել։ Անգլիական գաղթավայրերու բնակիչ ըլլալով Անգլիոյ հպատակ, բայց ցեղով Հոլանտացի կամ պօէր, զօրավար Լօպէր՝ որ դերի բռնուած էր, մահուան վճռով մը հրացանի բռնութեամբ. ուրիշներ Պօէրներու աջակցած ըլլալու ամբաստանութեամբ, իբրեւ ապստամբ կաղախաղանի բարձրացան։ Բայց Քիչնէրի ի գործ դրած այս բռնակալական միջոցները աւելի կը փութացնեն Աֆրիգանտէրներու բացարձակ ապստամբութիւնը։

Վերջապէս դեռ որոշ չէ թէ յաղթանակը որ կողմին պիտի մնայ, պատերազմը գեռ ո՞րչափ պիտի տեւէ. միայն սա որոշ է թէ անգլիացիք հինգ միլիար եւ 50000 անձ կորուսին ու դեռ չարաթական մէկուկէս միլիոն կը ծախսեն Ափրիկէի մէջ Պօէրները յաղթելու համար։ Իսկ Պօէրները գրեթէ ոչինչով, կամ անգլիացւոց աւարներովը կապրուին եւ դեռ յուսահատութեան երեւոյթ բնաւ չեն ներկայացներ. մինչդեռ Անգլիոյ մէջ, նոյն իսկ կառավարական կուսակից թերթեր ու երեսփոխաններ խստիւ կը քննադատեն Սալզպէրիի ու Ջէմպրլէյնի բռնած ուղղութիւնը հանդէպ Պօէրներուն ու ատոնց հետ հաշտուելու խնդրոյն. Տեսնենք գրժգոհութեան այս ձայները գործը մինչեւ ուր պիտի հասցնեն, երբ անգին ալ քաղաքական ուրիշ խնդիրներ երեւան կելնեն Անգլիոյ ոտքը նեղը դնելով։

Ա.Ֆղանիստան

Ա.Ֆղանիստանի Ա.պտուրրահման էմիրին մահը եւ Հապիպուլլահ խանի գահակալութիւնը միջին Ասիոյ մէջ նոր չփոթութեանց պատճառ պիտի տան կը կարծուէր. եւ այս կարծիքը աւելի կը զօրանար Ռուսիոյ նորանոր զինուորական չարժուձիներովը դէպի Ա.Ֆղանիստանի սահմանները։

Ռուսիոյ փափաքն է այդ երկրին մէջ եթէ ոչ աւելի գոնէ անգլիացւոց

չափ ազդեցութիւն մը ձեռք ձգել, այս նպատակին իրագործման համար ալ Հապիպուլլահ էմիրին գահակալութենէն օգտուիլ կուզէր անշուշտ, հակառակ պարագային էմիրական դահին չուրջը գարձող թեկնածուներուն ուժ տալ սպառնալով, Այս նպատակաւ բացատրուեցաւ ռուս գինուորական նախարարին յանկարծ Բէթերսպուրկէն դէպի միջին Ասիա ճամբայ ելնելը, ըսին նոյն իսկ ռուս թերթեր, թէ Ձարի կառավարութիւնը պէտք է գիտնայ օգտուիլ Աֆղանիստանի մէջ իր ազդեցութիւնը զօրացնելու, Անգլիոյ ներկայ զբաղեալ վիճակէն օգուտ քաղելով եւ այլն։

Բայց ինչպէս կերեւայ, Ձարը բնաւ պատրաստ չէ խնգրոյն սուր կերպարանք մը տալու, որ պատերազմի կրնայ յանգիլ, ապին ալ նոր էմիրը գրեթէ իր երկրի ամեն ցեղապետներէն ընդունուեցաւ, Հնդկաստանի անգլիական փոխարքային անմիջապէս մտերմացաւ եւ աֆղան բանակը՝ որ արհաւրհելի ուժ մը չէ, ճանչցաւ Հապիպուլլահ էմիրի վեհապետութիւնը։ Հետեւաբար Ռուսիոյ կը մնայ բարեկամական ձեւակերպութիւններով միայն էմիրին հետ յաւ յարաբերութիւններ հաստատել։ Բէթերսպուրկի «Նովոսթի»ն ալ կառաջարկէ որ միջին Ասիոյ երկու մեծ մրցակիցները, Անգլիա եւ Ռուսիա, բարեկամօրէն եւ օրինապէս լուծեն Աֆղանիստանի խնդիրը. որովհետեւ կըսէ ռուս թերթը, երկու պետութեանց փոխադարձ չահերը այդպէս կը պահանջեն։

Այս թերթին այդ առաջարկութիւնը Արեւելեան խնդրոյն կարգադրութեանը համար ալ շատ օգտակար է։

ԳՈՒՐՊԷՔ

ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ ԳՈՑ

Այս երկուշաբթի օր յանկարծ իմացանք թէ քաղաքիս Ազգ. երկսեռ վարժարանը չէ բացուած ուսուցչական խմբին գործադուլ ընելուն պատճառաւ։ Այս լուրը տարօրինակ էր, ուստի փութացինք պէտք եղած տեղերէն ստուգել ու չարժաւիթը իմանալ։

Հաստատեցինք թէ ուսուցիչք և ուսուցչուհիք միայն մէկ մէկ ամսական պահանջք ունենալնուն պատճառաւ գործադուլ ըրած են, այսինքն միայն սեպտեմբերի ամսավճարը կուզեն, բացի պ. Ս. Մարգարեանէ որ 300 ֆրանքի չափ կը պահանջէ, բայց նա միշտ կորագլուխ հետեւող մը եղած է ու 8–9 ամսական պահանջ ունեցած ատենն ալ այդ տեսակ քայլ մը չէ առած։ Հետեւաբար խնդիրը միայն կը ծանրանայ մէկ մէկ ամսական պահանջող միւս պաշտօնէից վրայ։ Բայց ասոնք ալ նախորդ տարիներու մէջ թէ հոս և թէ ուրիշ քաղաքներ ուսուցչութիւն ըրած են և միշտ 3, 4, 5 ամսական պահանջնին հաւաքուած է, սակայն երբէք գործադուլ ըրած չեն, որովհետև վըստահ են թէ ուշ կամ կանուխ իրենց դրամները կը վճարուին. Արդ, այսօր միայն մէկ ամսականի համար գործադուլ ընելու ի՞նչ զօրաւոր պատճառ կարելի է ցոյց տալ։

Արդեօք ներկայ թաղականնե՞րը իրենց վստահութիւն չեն ներչնչեր։ —Չէ՛, որովհետեւ միեւնոյն մարդիկը երեք տարիէ ի վեր նոյն գործին գլուխն են, և նախորդ պաշտօնեաներուն ոչ մէկին պարտական չեն մնացած։

Արդեօք վա՞խ ունին որ ժողովուրդին մեծամասնութիւնը ներկայ թաղականներուն անհաւատքեր ըլլալով կը դադրի ալակցիլէ ազգային ծախքերուն ու այդ պատճառաւ ալ իրենք յառաջիկային ալ ամսականին չեն կրնար առնել։

Եթէ իրենց վախը այս կէտին մէջն էր, ասիկա ասկէ 1–2 ամիս առաջ պարտէին խորհիլ ու պաշտօն չընտանձնել, փոխանակ ամիս մը պաշտօնավարելէ վերջ այդ տեսակ անվստահութեան ցոյց ը՛ներլու, ի միջոց ազգին երկսեռ մանկտոյն։

Բայց մենք հաստատապէս հաւատացած ենք թէ, վարժապետները առանձինն առնելով, այս նկատումները ունեցած չեն. որովհետև այս դործադուլ ընողներուն մէջ կայ ուսուցիչ ալ որ սանթիմ մը չի պահանջեր, զի իրեն սեպհականութեան ամսականն ալ առած է։

Ապ, վարժարանին այսպէս գոյութիւը թաղականներու և ուսուցիչներու հաւասարակշռութեամբ ստրքուած խաղ մըն է ժողովուրդին գլխուն։ Ասկէ դուրս ուրիշ բան պէտք չէ մտածել։ Ձիշդ վաչխառուական քրան մը, վերջին օրերս իրենց հրապարակ նետած ազդարարքի գանձման յաջողութիւնը ապահովելու համար. մինչդեռ, ժողովուրդէն ոեւէ նուէր մը կամ տուրք մը գանձելու համար, հարկ չկայ այս տեսակ դաստիարակութեան գործին ձեռնասղ անպատաւաբեր միջոցներու դիմել. այլ ընդհակառակը պէտք է ժողովուրդին համակրանքին արժանանալ և արդիւնք ցոյց տալով չկէ չիտակ անոր ալակցութիւնը խնդրել։

Այժմ վառնայի հայ ժողովուրդը իրաւունք ունի այդ մէկ երկու թաղականներու երեսին պոռալու, թէ եթէ դուք չէիք կըրնար ազգին վարժարանը բաց պահել, ի՞նչ արդարանալի պատճառներէ դրդեալ, ամեն ճիգ լմա փեցիք ժողովուրդին բացարձակ մեծամասն քուէովը ընտրուած հոգաբարձուներուն ընտրութիւնը բեկանել տալու կառավարութեան. ո՞ր օրէնքի վրայ կռթնելով, գեռ օգոստոս ամսոյ մէջ քաղաքապետութենէն խնդրեցիք, որ վարժարանները վերաբանալու հոգը ձեզ յանձնուի, մինչդեռ վաւերացուած երեք հոգաբարձուները իրենց ուրիշ ընկերներ ալ առնելով պիտի կրնային վարժարանը բանալ։

Կը հաւկնանք, ձեր այդ դիմումին միակ պատճառն էր, զձեզ նչանակող հրապարակային հարուածը ներչն չլմորած, քանի մը անօթիներ պաշտօնի կոչելով կերակրել, որպէսզի ատոնք ալ փոխադարձաբար զձեզ պաշտպանեն հրապարակաւ։ Եւ սակայն դուք ձեզ գովաբանել տալու և ձեր արբանեակները կերակրելու համար քըժամահաճ կարգադրութիւններ ընելով։ իրաւունք չունիք ազգին զանակները փողոցը թողուլ։ Այս խեղճերը անցեալ ձմեռ ալ վառելափայտ չըլլալուն պատճառաւ փողոցը մնացին, իսկ այսօր ալ թաղականական էնթրիքի մը համար։

Մէկ խօսքով ձեզ երկու բան կը մնայ ընել. կամ այն է որ չէնքով չնորհքով և բայարձակ խղճահարութեամբ կառավարել վարժարանները, և կամ թողուլ պարէզը արժանաւորներու, զորս ազգը կարող է ընտրել, տեսնելով ապիկարներու հեռացումը։

ԱՆԳԼԻՈՑ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ

(Թարգմանուած անգլիական «Տը Քօնթանըրոէռի ղրվիւ» հանդէսէն։)

(Շար. նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Միակ արդիւնաբերութիւնները. որ կրնան նպաստաւոր կերպով առաջ տարուիլ Մեծ-Բրիտանիոյ մէջ, ընդարձակ աստիճանի մը վրայ, ամենէն նախնական եւ ամենէն տարրական տեսակէ են՝ հանքագործութիւնը, ձկնորսութիւնը, եւ անասնապահութիւնը։ Մենք արագաբար կիջնենք արտադրութեան եւ միանգամայն քաղաքակրթութեան ամենատարրին մակերեսոյթը, Պալքանեան տէրութեանց մակերեսոյթը։

Եթէ մենք չարունակենք մեր բռնած քայլը, տարուէ տարի չաւցնելով մեր ձախքերը ներածութիւններու միջոցաւ, արտադրելով քիչ առ քիչ եւ չդայլելով չատ, մենք պիտի տնանկանանք 10 տարուան մէջ – տնտեսապէս եւ քաղաքականապէս։ Եւ մեր գաղթականութիւնները մեզ չպիտի օգնեն դեռս ելնելու համար։ Անոնք ահաւասիկ պիտի նային ատենօք մեծ ազգի մը վրայ, որ չի կրնար ո՛չ կերակրել եւ ո՛չ հագցնել ինքզինքը, ո՛չ հոգալ իր չդայլ ապրուստը։ Մեր գաղթականութիւնները պիտի նկատեն Մեծ-Բրիտանիան իբրեւ հրէշութիւն մը մեծ ազգերու մէջ եւ իբրեւ փորձանք մը եւ առնակերպ ցայգագէզ մը կայսրութեան վրայ։

Եթէ մենք չարունակենք մեր բռնած քայլը, սովամահութիւնը եւ թշուառութիւնը պիտի առաջնորդեն մեր միլիոնաւոր բնակչութիւնը դէպի Միացեալ-Նահանգները։ Մեծ-Բրիտանիան պիտի դադրի արեւնոյնը ըլլալ հանուն պատառի (պետ նախնձորի տեսակ) մեծ սովէն եաքը եւ Մեծ-Բրիտանիան պիտի ըլլայ ամայութիւն մը ու անապատ մը, եւ ազգերու մէջ նախատինք մը ու ծաղրանք մը։ Միմիա՛յն հայրենասիրութեամբ եւ կորովով կարելի է այս հետեւանքները հեռացնել։

Թարգմ. ԱԿՈԲԻ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

[Մեր մասնաւոր թղթակցէն]

ՍՕՖԻԱ, 8 Հոկտ. 1901

Երէկ կատարուեցան լրացուցիչ ընտրութիւնները 29 երեսփոխանութեան՝ որոնց տեղերը բաց կը մնային նախորդ ընտրութեան ատեն ապօրինի նկատուելով Սօֆրանիէնց բեկանուած և կամ մահուամբ ուժով պակսած ըլլալնուն համար։ Սօֆիայի նահանգին համար երկու անձեր պիտի ընտրուէին, մին բանգուցեալ կրթական նախարար Իվան Սլավէյքովի տեղ, միւսն յայտնի կուսակցապետ և ռուսասէր Տրական Ցանքովի տեղ, որ թէ Սօֆիայի և թէ վրացաի ազգային երեսփոխան ընտրուած ըլլալով, ընդունած էր ներկայացնել վրացաի երեսփոխանութիւնը։ Երեկուան տեղւոյն ընտրութիւնը, որուն համար աւելի քան 10 ընտրկիչներ ներկայացուած էին ամեն կուսակցութիւններէ. ընտրուեցան Տ. Մ՛ոլլով և Խր. Սլավէյքով, երկուքն ալ Ցանքովիստ։ Շատ հաւանական է թէ պատառներու մէջ եղած ընտրութիւնք եւս ի նպաստ կառավարութեան եղած ըլլան, վասն զի օրեր չարաքներ առաջ նախապարք ամենն ալ զանազան քաղաքներ չրջագայելով, ընտրութեանց առթիւ ճառեր խօսելով աշխատեցան սիրաշահիլ ժողովուրդը կառավարականները ընտրելու համար։

* * *

Ն. Ս. Բ. իշխանը 10000 ֆր. նուիրած է Շուվլաի զինուորական քլուպի չինութիւնը ապահովելու համար։

* * *

Տարւոյս սկիզբները Ռուսիոյ Ձարը քաղաքիս իշ–բունար արուարձանին մէջ Ս. Նիքօլա անուամբ եկեղեցիի մը կառուցման առթիւ իբր նպաստ 3000 ռուպլի նուիրած էր, իշ բունարի բնակչութիւնը գրութեամբ մը իր խորին չնորհակալութիւնը և երախտագիտութիւնը յայտնած էր հանդէս Ռուսիոյ Ձարին, անոր մեծ գահաւորութեան համար։ Մի քանի օր առաջ տեղւոյս ռուսական հիւպատոսը նամակով մը յայտնեց վերոյիշեալ եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան թէ Ն. Կ. Մ. Ձարը չատ գգածուած ըլլալով իշ — բունարցիներու երախտագիտութենէն իր կատերական դոհունակութիւնը կը յայտնէ անոնց։

* * *

Խեղճ Մ՛իս Սթօն Մ՛իսիոնարուհին դեռ չազատուեցաւ։ Ինչպէս յիշեցինք անցեալ անգամ, այժմ աւելի ստոյգ կը տեղեկագրուի թէ Մ՛ր. Սթօնը դերող աւազակախումբը կը գտնուի Թուրքիոյ մէջ պուլկարական սահմանին մօտ Պէլասից կոչուած տեղը և թէ Մ՛իս Սթօն նամակ մը ղրկած է ի Պոլիս Պայպըլ Հասուզի գանձապետ Մ՛ր. Փիլմի որով կը յայտնեն թէ զինք առիւանգող աւազակախումբը 40 հոգիէ կ՛բաղկանայ և փրկանքին 18 օր պայմանաժամ տուած են, թէ իր ընկերուհին Ցիկին Քաթէրինա ոչ յղի էր, անժամանակ ծնած է մանչ զաւակ մը և խնդրած է որ փրկանքը չուտով ղրկեն Սամաքօֆ աւազակներուն յանձնուելու համար ու նաև իմացնել թուրք կառավարութեան որ զօրքերով կամ

պաշտպօզուքներով զիրենք չը հեռապնդէ, հակառակ պարագային ժող կըսպանեն գրած է։

, Նախորգիւ յիշուած ժողովը տեղի ունեցաւ երէկ, կիրակի, մասնակցութեամբ քաղաքիս երեսելի ազգայիններէն 20 անձերու։ Ժողովը նկատի առնելով եկեղեցւոյ և վարժարանի անկերպարան վիճակը 7 անձերէ բաղկացեալ խնամակալութիւն մը կազմեց, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ անմիջապէս եկեղեցին վերաբանալ, քահանայ մը պաշտօնի կոչել 100-120 ֆրանք ամսականով և մինչև կանոնաւոր Թաղ. խորհրդոյ ընտրութիւն մը կատարուելը, ժամակատարել ապգային գործերը և հաւաքել ամաւտուրքերը։ Խնամակալութեան ատենապետն է Տիար Մ. Արծրունի, ատենադպիր Տ. Ա. Մկրտիչեան և գանձապետ Տ. Մ. Յովհաննէսեան։

Յաջողութիւն կը մաղթենք պատուելի խնամակալութեան և վստահ ենք թէ իրենց միահոգ գործակցութեամբ և անկեղծ ջանքերով պիտի կարենան հարթել բոլոր խոչնդոտները և կանոնաւոր ու յարատեւ գրութեան մը վերածել Ազգ. գործերը։ փափաքելի է որ ժողովուրդն ալ իր կողմէ պէտք եղած աջակցութիւնը ընծայէ խնամակալութեան, կատարելով իր պարտականութիւնը և ցոյց տալով պարտաճանաչութիւնը հանդէպ եկեղեցւոյն և վարժարանին։

Արմենակ

ՆԱՄԱԿ ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

. . . Խմբագիր

«Իրաւունք»ի 71 թուոյն մէջ կարդացինք Սօֆիաէն նամակ մը. տեղւոյս Ազգ. գործերուն նկատմամբ չատ մը իրաւացի դիտողութիւններէ ու խորհրդածութիւններէ զատ, կը պարունակէր մաս մը, քննադատող մեր հայեւ տալու ձեւը։

«Իրաւունքի ընթերցողներուն ծանօթ է նամակը, որուն կցած էինք մեր պարզ հաշուեկշիռը եւ Տ. նամակագիրը ուշով կարդալով զայն, պիտի կրնայ վերահաս ըլլալ պատճառները, որոնցմէ մղուած, ընդհանուր հաշիւներուն մէկ հաւասարութիւնը միայն աւժամապէս հրատարակել փութացած էինք, չ'անդրադառնալով անուշադրութիւնները, հանդէպ այն մարմնոյն, որ ժողովուրդին օրինական ներկայացուցիչն է եւ ձեռնհաս պահանջելու եւ քննելու հաշիւներու մանրամասնութիւնները։

Տ. նամակագրին հետ, մեր ազգային օրինաց եւ վարչական սովորոյթներու տեղեակ եղողներ դիտեն թէ, հաշուեկշիռը, այն ատեն միայն —եկեղեցւոյ դուռը բակցնելու ձեւով —ժողովուրդին կը ներկայացուի, երբ արդէն քննութեան ձեռնարկուած է, որով դիւրութիւն կը տրուի ձեռնհաս հաշուեքննիչ մարմնոյն, աւելի ընդարձակ, աւելի մանրակրկիտ կերպով կատարելու եւ ամբողջացնելու իր աշխատութիւնը եւ ի լոյս հանելու ներքագրելի զեղծումները։

Գալով այն պարագային, թէ ինչո՞ւ համար պատրաստ դրամ 7 ֆրանք ձգած է մեր քով եւ ոչ աւելի, այդ կը բացատրուի՝ նախորդ Թաղ. խորհրդոյ Թողած պարտքին վճարումովը եւ հանգանակութեան ա. ներկայացման արգիլանքին գործածման ձեւը պիտի բացատրուի մեր մանրամասն տրամադրութիւններով ու առացգիրներով, որոնք պատրաստ են եւ տրամադրելի, այն մարմնոյն համար, որ ժողովուրդին օրինական ներկայացուցիչն է եւ ձեռնհաս պահանջելու եւ քննելու հաշիւներու մանրամասնութիւնները։

Ի դիմաց նախորդ առժ. Թաղ. խորհրդոյ

Մանուկ Պալեան — Առաքել Մարտիրոս
Առաքել Գազիկեան — Յովհաննէս Յովհաննէսեան

4 հոկտ. 1901
Սօֆիա

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԿՐՈՆԻԿ

ՎԷՍԷԼՕ ԽՈՒՄԲԸ

ՏԻԱՐ ԱՐՇԱԿ ՊԷՆԼԵԱՆ

Եթէ գրական աշխարհը՝ ուր այսօր սպանդանոցներ կը կանգնեն մեր չուրջը մինչեւ իսկ «Թան»ի պարզ խմբագրականները թարգմանաբար ըսպաննել հաճելու համար (ականջը խոսի ցնդած-խմբագրին) ներքեւ ինձի բացատրութիւն մը, պիտի ըսէի թէ Պէնլեան-Պապաեան՝ Վէսէլօ խումբին երկու աչքերն են, ուր պայծառ կերպով կը փայլի արուեստի բոցը եւ իրենք այդ նշուլագեղ բոցովը չատ անգամ կը յաջողին առաջնորդել խումբը ամբողջ ծափի փոթորկայրը տիրականօրէն։

Սակայն Պէնլեան իր արտակարգ ու փոփոխական հշմարտովը՝ անցագրողին գաւեշտական դրութեանը կը մատնէ խեղճ քրոնիկագիրը, որ ի զո՛ր կը ճգնի անոր անվուսպ էութիւնը պըրկելու սահմանի մը մէջ եւ վերջապէս կարենալ գոչելու, «Պէնլեան ողբերգակ մըն է. եւ կամ չէ՛, անիկա ճշմարիտ կատակերգակ մըն է»։

Մէկ աչքը արցունք եւ միւսը անսահման ժպիտ, Պէնլեան կը նմանի վարդապետին, որ չհասած է իր դրաւը, քարոզով մը՝ միաժամանակ ալ կողմի ժողովուրդը լացցնելով եւ ձախինը՝ ճաթելու աստիճան խնդացընելով։

Այս առօրինակ խառնուրդը՝ որ չեմ կարծեր թէ հայ թեմական աշխարհի մէջ՝ իբր երկութիւն, իր մրցակիցը ունեցած ըլլայ, պէտք է խոստովանիլ՝ սակայն թէ, ճարտարօրէն կը վարէ թէ արցունքի եւ թէ խնդումի գերը հաւասարապէս։

Իր զօրեղ ձայնը՝ մելամաղձիկ չեշտերու տակ քնկըսկուն, իր չինծու արցունքները, որ կարծես կաթ կաթ կը թափին թեմին վրայ՝ վերջին երեսում. ներու ինքնաթիռ զեղումը, իր ցասման վայրենի եւ սակայն այնքան գեղեցիկ ու այնքան քնական թափը, արժանապէս իւյայտ կը բերեն Պէնլեան ըսուած լացուխնդումի համադրութեան մէկ կողմը։

Այլանդակ եւ իսկապէս զաւեշտական դէմքի մը իւրացումով, ծափի ոլորտներու մէջ կէս ապուշ ու կէս իմաստուն, զոր ինք միայն գիտէ ձեւացուցնել, իր չքեղ երեսումը բեմին վրայ եւ ամէն բանէ վեր պատրաստաբանի մը բովանդակ կորովով զաւեշտը նուրբ ու պարկեշտ սրախօսութիւններով ալ համեմելու ձիրքը, ասոնք ալ կը կազմեն Պէնլեան համադրութեան միւս կողմը եւ զինք անհունապէս մեր կը բռնեն խլիչեան լսելիք քաջքէն, զոր ստեղծած է թուրք բարքը ճաշակի բացարձակ գոհհկութեամբ։

Ուրեմն Պէնլեան՝ ողբերգու, Պէնլեան՝ կատակերգակ, իրրեւ արժանաւոր երկուութիւն եւ կամ ճչտարիտ զարդ մը հայ լեզուին, իրաւունք ունի մինչ ոչ թէ մէկ, այլ երկու ծափ խլելու եւ մեր խորին յարգանքը վայելելու հրապարակաւ։

Դրափ ոռ սայլ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսիոյ կրթական նախարար հանդուցեալ կոմս Դէլեանեանցի տիկնոջ կտակը՝ որ այժմ 50000 րուպլիի հասած է տոկոսովը, առ այժմ պիտի գործադրուի մասամբ անոր տոկոսովը Բէթերսպուրկի մէջ նոր կառուցուած Ազգային Անկելանոցին մէջ վեց աղքատ կիներ տարեցնելով։ Այս անկելանոցի շինութեան 35000 րուպլի ծախսած է տէղւոյն Հայոց եկեղեցին. բացման օրհնութեան հանդէսը չատ չքեղ կերպով կատարուած է։

—Ղուպայի հայ կալուածատէրերէն Պ. Շագիտանեանց ձիարուծութեան և ձիերու տեսակին ազնուացման համար մեծ ծախքեր ընելով տիպար աստաստան մը կազմած է։ Բիչեալ հայ կալուածատէրը Տփղիսի այս վերջի ցուցահանդէսին ղրկած է գերընտիր ձի մը, զոր Բէթերսպուրկի մէջ գնած է եղեր 4000 օսմ. ոսկի. այս ձին «Մինիսդ» անունով արձանագրուած է։

—Մոսկուայի մէջ բնակող իշխանուհի Աբամելիք Լազարեան անցեալ տարի Լազարեան ճեմարանի դիմաց հնգայարկ մեծ տուն մը չինեց որուն մէկ միլիոն րուպլի ծախք ըրաւ։ Այժմ թերթերու մէջ կը կարդանք թէ հայազգի իշխանուհին իր այդ հոյակապ տունը Մոսկուայի հայոց եկեղեցիին կը նուիրէ, պայմանաւ որ եկեղեցին իր անունով թոշակաւոր հայ աղքատ տղաքներ ունենայ Լազարեան ճեմարանին մէջ։

—Մշոյ նոր. պատր. փոխանորդ Տ. Խոսրով Ծ. վ. Պէհրիկեան իր պաշտօնավարը հասեր է։ Տիս. նենք սա քաջութիւնը պիտի ունենա՞յ բոլոր խաժդժութիւնները իրական գոյներով տեղեկագրել ու հազորդել հարկ եղած տեղերը։

—Բարիզ գտնուող Պէրպէրեան տաները 500 ֆր. նուէր ղրկած են Պատրիարքին միջոցաւ իրենց ուսուցչապետին։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Ամերիկայի մէջ չուներուն համար յատկարկաւորութիւն կատարելը սովորական գործած ըլլալով, Պատգրը ասոնէն կին մը աւելի ծայրայեղութեան դիմաց եւ իր ձէննի անուամբ չնիկին յատկարկաւորութիւնը կատարեց հետեւեալ կերպով։

Շան պիակը վարդագոյն անդուռէ պատած գազաղի մը մէջ դրուած էր, եւ խոշոր սպիտակ ժապաւէն մ'ալ անցուած վիդին. ամբողջ օր մը այս գարդարուն վիճակի մէջ ձէննի գազաղը իր ցոյց դրուելեաւ տան փառաւոր մէկ սենեակը, եւ հարեւաւոր գպրոցականներ կարգաւ անցան մարմնոյն առջեւէն. երդէոնի վրայ արձանն երաժշտութիւն նուագուելեաւ. եւ աղաքները քանի մը եկեղեցական երգեր երգեցին գազաղին չուրջը չարուած։

Բազաւոր ձէննիի արտառոց տիկինը պերեզմանաքար մ'ալ չինել պիտի ապ անոր վրայ։

, Ժուրնալի խմբագիրներէն Քօլ Սատն յօդուածով մը առաջարկած է Բարիզի մէջ կազմակերպել Գեղեցկութեան Միջազգային Տաճար մը։ Ամէն ազգի սիրուն, գեղեցիկ կիները պիտի հաւաքուին այս յուշահանդէսին մէջ, իրենց գեղին յատուկ տարազն հագնելով։ Ժուրնալի անօրէնը այս նոր ութենէն հրապուրուած, անմիջապէս մրցման ցանկ մը բացաւ իր էջերուն մէջ։ Յառաջիկայ դեկտեմբերին՝ պուցուած Արուեստահանդէսին մեքենաներու սրահին մէջ պիտի բացուի Գեղուհիներու այդ հռչակաւոր Ցուցահանդէսը. 400 անգլ. ոսկի մրցանակ մը որոշուած է յուշադրութեան միջոցին էն գեղեցիկ երեւցող Ֆրանսուհիին։

, Ամերիկացի տիկին Մէյրի իր 4 ամուսինը եւ զաւակները թունաւորած ըլլալու ամբաստանութեամբ ձերբակալուած է։ Ոստիկանական քննութեամբ հաստատուած է որ այս կինը ուրկէ որ անցեր է, իրեն ետեւ ապրողները, ամուսին, քոյր, զաւակ կամ այն անձերը որոնց տունը որ մտած է իրրեւ վարժուհի, մեռեր են քիչ ժամանակ վերջ։ Վերջին անգամ իր մօր բողոքին վրայ ձերբակալուած է այդ հրէշուհին իր քրոջ յանկարծական մահուան հետեւանքով։ Ձերբակալուած կինը քանտին մէջ կը յայտարարէ թէ սպաննուած 14 անձերուն վրայ կատարուելիք դիահարութիւնը իր անմեղութիւնը պիտի հաստատէ. տանը մէջ թոյն չէ գտնուած. քննութիւնը կը շարունակուին. պատուելիներ զանի կը պաշտպանեն ժողովարան յանձախելուն համար։

, Մանչուրիոյ մէջ հաշտութիւն կնքուելէն վերջ, ռուս գինուորէ մը մահացու հարուածով մը վիրաւորուող Զինացի մը իր մահուան րոպէներուն հարցաքննիչ դատաւորին չուզեց յայտնել զինք զարնողը. դատաւորին պըն դելուն վրայ պատասխանեց. —«Ի՞նչ հարկ կայ զանի դատապարտել քանի որ ես կը ներեմ իրեն»։ Դատաւորը յարեց՝ եթէ անպատիժ կրնայ նորէն կրկնել իր ոճիրը»։ —«Ո՛հ ոչ, եթէ ես իրեն ներեմ, այլ ես մէկը չի պիտի սպաննէ» ըսաւ Զինացին։

Հարցաքննիչը հրամայեց որ բոլոր կասկածելի գինուորները վիրաւորին առջեւէն անցնին, սրեւնոյն ըսանն չանալով համոզել Զինացին որ ըսէ զինք զարնողը։ Զինուորները անցան. վիրաւորը որոշ կերպով ցոյց չտուաւ յանցաւորը։ Դատաւորը խիստ միջոցներու դիմել վախցնելու համար վիրաւորը։ —«Ես հոգինակութեան մարմնացումն եմ, քու պարտքդ է յանցաւորը նշանակել, կը պահանջեմ»։ —«Չեմ ուզեր մէկը ամբաստանել, յայտնեց Զինացին, բայց քանի որ կը պահանջէք այդ ձեր գործն է. ուրեմն կըսեմ թէ այն դազանար գինուորը՝ զոր ամենէն վերջը ներկայացուցիք ինձ, կը նմանի գիս վիրաւորողին»։

Ինչ Զինացին ասկէ աւելի որոշ խօսք մը չըսած սոսկալի գալարումներով մեռաւ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻՒՐՔԻԱ

Սոֆիայէն «Քան»ա պա Ծէ լէկրաֆ պիլտիրիւմիչ տիր։ Բուս էլչիսի Մ. Զինովիէֆին՝ Մուշ վա գուաթընտան տօլայը չէտիտէն իթմիչ օլտըղը սիւրաճաաթլարը-նա էլան իքմիճա վէրիլմէմիչ տիր։

—Սերպիայա իլճիճա իթմիչ օ-լան սըրպ ֆամիլիալարըն հէնիտէն մէմլէքէթլէրինէ (Թիւրքիայա) ափ-տէթ իտէպիլմէլէրի իչին սուտուր իթմիչ օլան իրատէ իւղրէ, կէրի տէօնէնելէրի թէքրար Թիւրք սի-նօրընտա տէրտէօնլէ հապս իմ-միչլէր տիր։

—Ֆրանսըզ-Թիւրք իմթիլաֆը-նա թէվասուլ իթմէք իչին Մ. Զինովիէֆին՝ Սուլթանըն րէճաար իւղրէ, Բէթերսպուրկա իթմիչ օ-տըղը թէքլիֆտէն նէ ճէվապ ա-լընտըղընը սօրմագ իչին Յուլման իքինճի թէչրիֆաթճըսընը սէֆա-րէթհանէյէ եօլլամըշ վէ Մ. Զի-նօվիէֆ՝ հիչ պիր ճէվապ ալամա-տըղրընը պէյան էյլէմիչ տիր։ Ի՛չ-պու սիւքիւմտէն՝ միւրաճաաթըն գապուլ օլընմայուպ սէմիէրէսիզ գալմըշ օլտըղը անլաշըլմագտա տըր։

Էրմէնիստան ահվալը

Թայմըզն Սոֆիանպօլտան ալտը-ղը Թէլէկրաֆ պիլտիրմիչ տիր։

«Պիր գաչ գօնսօլոսլարտան պէք լէնիլէն րաբօրթլար Թէհխիրաթ-տան սօնրա բուս սէֆարէթհանէ-սինէ նէթիչտի. պունլարտան ան-լաշըլտըղը իւղրէ, Սեպտեմբերին իպթիտալարընտա Մուշտա պէօ յիւք իհթիլալար վուգու պուլ-մուշ։ Պիթլիս վալիսի տէօրթ թա պուր ասքէրլէ գարընշուղընըն էօ-նիւնիւ ալմըշ տըր։ Օնտան սօնրա տախ պիր չօգ վուգուաթ իշիտի-լիյօր։ Ցուլիստէն պէրու հիչ պիր Թիւրք եա քիւրտ հապս օլընմա-մըշտըր տըր։ Հիւքիւմէթ ճիւրմի էրմէնիլէրին իւղերինէ համլ իտուպ պունլարը ճէզալամագտա տըր.»

Թանըն մուխպիրի մախսուսը Սոֆիանպօլտան հոկտ. 14 Թարիխլէ պիլտիրմիչ տիր.

«Օ՛ դաստար կէճ էթհիչմիչ օլան Մուշ հավատիասաթը՝ պու չէհրին վուգուաթընտան տօլայը խուսու-սի Թաֆսիլաթ վերմէյօրլար. նա-լընըգ պիր արպէտա զուհուր իթ-միչ օլտըղընը պիլտիրիյօրլար. ֆագաթ Թաֆսիլաթ եօգ տըր։ Րիվայէթէ կէօրէ, Պիթլիս վալի-սի Հիւսնի պէյին, էրզրում ասքէ-րիյէ գօմանտանը Մէմէտ Ալի բա-չանըն, Պիթլիս Միւտաաի Ումու-միսի Րէմզի էֆէնտինին վէ վան-տաքի բուս գօնսօլոսը Մ. Ֆուման-նաքինին, քէզա 4 Թապուր բիա-տէ վէ պիր ալայ սիվարի աս-քըրլէրին Մուշ էթհիչտիրլէրին. ատն պէրու հիչ պիր վուգուաթ զուհուր իթմէմիչ տիր։ Պու աս-քէրլէր ճիվար գաղալտա չըգտը-լար. օնտան պէրու մուգաթէլէ վէ նազմալար մէնն ու թաթիլ օլտու։

«Պաշըճա վուգուաթ Մ՛ոպանք նամ քէօյտէ՝ զուհուրա կէլմիչ տիր. օրատա, պունտան էվվէլ թէլէկրաֆլէ պիլտիրտիկիմ իւղրէ էրմէնիլէրտէն 50 քիշի հապս օ-լընմըշ տըրլար, պիրա քիւրտ պէ-յի Շէրիֆ աղանըն նաչէսի մէգ-քիւր քէօյիւն ճիվարընտան պու-լընմըշ ըտը։ Շիմտի անլաշըլմըշ տըր քի անը էսքէր իսմինտէ պիր կէնճ էրմէնի գըզը էօլտիւրմիչ. պիրա մէրգուճ Գօմանլը Շէրիֆ աղա մէպպուրէնին ըրզընա տօգան մըշ օլտըղընտան պու եէնի Տալի-լա քէնտի իքի գարտաշլարընըն մուավէնէթի իլէ անը պրէզագէ գաթլ իտուպ, քէօյտէն իայլը իրագ օվայա աթմըշ տըր։ Հապս տա օլան 50 էրմէնիլէրտէն հէ-տիսի հապսհանէտէ էօլտիւլէր։ Իշլէմ պէօյլէ պիր Քիւրտ գաթլ օլընտըղը իչին պիւթիւն պիր քէօյ եազմայա վէրիլտի, 50 քիշի հապս օլընտը վէ 7 քիշի էօլտիւ. Ֆագաթ յուլիստէն պէրու Թիւրք-լէրին իճրա իմտիքլէրի օլ գաստար մուգաթէլէլէր, հազմալար, խըր-սըզըգլար, գըզ աչըրմագ, եան-կըն վէ սայիր ճինայէթլէրտէն տօլայը հիչ պիր Թիւրք վէ եա քիւրտ մահպուս օլմատը։ Պունլարտան մատա. քիւրտլէրին էր-ժէնիլէր գաթլ իմտիկինտէն տօ լայր Թահգիգաթ իչին Մօղան քա կիթմիչ օլան միւսթանթիգ՝ մէսուլիյէթի էրմէնիլէրէ համլ իմ մէք վէ պունլար քէնտի միլլէթ-տաշլարընը գաթլ իթմիչ կէօս-թէրմէք, վէ պու պապտա հիւ-քիւմէթի տախ իդնա էյլէմէք իչին հէր պիր Թէտպիրի իճրա իթմիլքտէ տիր։

«Քէզա պունտան էվվէլ իքի տէ-ֆա աէրայա իսթիտա վէրուպ, հի մալէ օլընմալարընը րէճա իթմիչ օլան էրմէնիլէրի տախ Թազիդ իթմէքտէ տիրլէր։

«Բասէն գազասընտա բուս-Թիւրք սինօրը իւղերինտէ պուլը-նան Ֆարիօճա նամ քէօյտէն Շո զակաթ իսմինտէ պիր էրմէնի գը զը գաչըրմագ իչին սինօր պէք լէյլէն ասքէրլէրին զապիթի 30 նէ ֆէրէ էմր վէրիր. ասքէրլէրին հի-ճուրընտա քէօյլիւլէր գըզը մուհա ֆազա իթմէք իսթէմէլէրինտէ, ասքէրլէր անլերտէն պէչի եարէ լէյուպ, գըզը ալըր կիտէրլէր։

«Էրզրում վալիսի Րէուֆ բաշա մէզպուրէ գըզը ասքէրլէրտէն կէ-րի ալտըրըր վէ պունլարտան օնի-քիսինի հապս իտէր։ Իշթէ բա-չանըն ազընտան էվվէլ ատիլանէ մուամէլէսի պու օլմուշ տըր, վէ հէր հալտէ պու սէպէպլէ ազ օ-լընտը։

«Սասունտան էլան հիչ պիր հա վատիս եօգ տըր։

ՏԱԽԻԼԻԹԷ

Պու բազար կիւնիւ Պուլկարիա-նըն էքսէրի մահէլլէրինէ՝ էքսիկ գալմըշ օլան 29 մէպուսըն ինթի-խապաթը իճրա օլընտը, էքսէ-րիսի հիւքիւմէթի Թարաֆտարլարը գազանմըշլար տըր։ Սօֆիատա իս-քի 8 անքօվիսի ինթիխապ օլըն-տըղը կէպի, վարնատա տախի Գարավէլօվիսի Մ. Միրիսքի գա-զանմըշ տըր։

—Ամերիկալը Մ՛իս Սթօն նամ գըզը կէօթիւրէնլէրին Թիւրք սի-նօրը տախիլինտէ պուլընտըգլարը Թէպէյիւն իթմիչ իսէտ. Մ. Ա-մէրիկա հիւքիւմէթինճէ սօն կիւն-լէրտէ հասըլ օլան գանահաթա կէօրէ, կէօնա, մէղքիւր չաքիլէր Պուլկար—մաքէդոնիա գօմիթէտի-նէ մէնսուպ իմիշլէր. վէ պու սէ-պէպլէ տէ չագիլէրին Թալէպ իւ-տիքլէրի ազճէնին (25000 լիրա) պիր գըսմընը Պուլկարիատան իս-թէնիլմիչ տիր։ Թապիի պուլկար հիւքիւմէթի քէնտի սինօրընտան տըշարը օլան վէ Թիւրք Թապա-սը պուլընան էշխասըն հիչ պիր մուամէլէընա մէսուլ օլամայա-ճաղընը պէյան իթմիչ տիր։ Պունտան գաթի նազար հայտուտլարըն Թիւրքճէտէն պաշգա լիսան գօ-նուշմատըգլարը տէֆաթլէ եազըլ-մըշ տըր։

—Էվվէլճէ եազմըղմըշ Շտա-տէքէր գումբանեասընըն վապնա տիրէքթօրը Րօզէնթալ (Լէմպէկ եա հուտիսի) խայլը պիր մէպլաղ տէր ճէպ իտուպ գաչմըշ օլըգը վա-րը Թէպէյիւն օլընտը։

ՍԱՐԹԻՆ ԲԱՇԱ ԼՕԼՄԻԻԾ

Խարիճիէ միւսԹէշարը Տատ եան Ցարութիւն բաշա վէֆաթ իթմիչ օլտըղը Սոֆիանպօլտան պա Թէլէկրաֆ պիլտիրիլմիչ տիր։

—Աման իմբէրաթօրընըն մախ-տուրը Բրէնա Աստպէրիթ Շտյօթ վաթօրը իլէ Զանտգրալէ պօղազը-նը կէչմիչ օլուպ, եավէր Ցուստ բաշա Սուլթանըն մայէթ վաթօ-րընա բագիպէն Բրէնայի գաբշըլա-մըշ տըր։

—Սոֆիանպօլտա պիր ֆամիլիա-տա պէշ քիշի հուժուրճագտա Թու-Թուլմուշ օլուպ, հէնիտէն գարան Թինա գօնմուշ տըր։ Իզմիրտէն կէլէն պիր ֆրանսըզ վաթօրընտա տախ հուժուրճագտան պիր եօլ-ճը ԹուԹուլմուշ։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ

Եունան տօնանմասընըն գօման-տանը գարանթինա սէպէպի իլէ Սոֆիանպօլա կէլմէք գարարընըն իճրասընը Թէհխէր իթմիչ օլտը-ղը Սոֆիանպօլտան պաթէլէկրաֆ պիլտիրիլիյօր։

Իշպու Թէհխիրաթտա պաշգա սէպէպ հըսս լտիյօրզ։ Մալիւմ օլտըղը իւղրէ, Եունան հիւքիւմ-տարը գրալ եօրկի չու կիւնլէրտէ Բարիստէ ֆէվգէլատէ բէսմի Թալ-Թիֆ ու ԹանԹանալարլէ գապուլ օլընտը. պու իսէ Ֆրանսա վէ Եունանիստան պէյնինտէ տօսԹլըգ գավիլէշմիչ օլտըղընը իմա իտէր. տիկէր Թարաֆտան Ֆրանսանըն Թիւրքիա իլէ կէրկին օլմասը սէ-պէպլէ, բուս գօմանտանըն Սոֆիան պօլա կիտուպ Սուլթանա Թէվա-զու իթմէքտէն սարֆը նազար իթմէսի պալա վէ մանԹըգա բէք եազընը տըր։

ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ

ՉԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏՈՑ

Վակոն. լիպ 52/55 հքթ	—.40/7.80
Արապա 48-58 լիպ. հքթ.	6.—/10.—
ՍԻՐԱ	
Վակոն 100 քիլօ	8.20/8.30
Արապա 38-45 լիպ. հքթ.	4.60/5.80
ԵՈՒԼԱՖ արապա	4.—/4.80
ՖԱՍՈՒԼԻԱ 100 քիլօ	15.—/22.—
ՉԱՎՏԱՐ	6.40/6.80
ՄԻՍԻՐ	
Արապա լիպ. 54/58 հէքթ.	6.20/7.40
Վակոն լիպ. 54/56 հէքթ	6.—/6.25
ՏԱՐԸ	5.60/5.80

Կիւնտէ 150/200 արապա կէլմէքտէ. վակոն 8/10։

Վակոն մուամէլէսի ալԹուն ֆրանք է, արապա կիւմիւշէ։ Նար. 22.90

Մխսիր եաչ օլտըղընտա ֆիյաթ Թէն գիչ օլընըր։

ՖԱԳԱԼԻԹԷ

Վարնա բիրացասընտա պագդալիէ մալէրին պու կիւնքի ֆիյաթը, ալ-Թուն ֆրանք էլէ։

	ֆր. սն.
ԳԱՀՎԷ	1.51/1.70
Շէքէր.—(Բէլէէ) քիլօ	—.57/—60
« (քէսմէ) սանտըղ	29.20
Բիրինճ—ճաբոն չու-. վալը	35.38
Բիրինճ ֆիլիպէ չուվալը	37.50
Բիրինճ ինկլ.— «	27.—
« բիզօճ	45.—
կԱՋ.— սանտըղը . .	7.—
ՋԻԳԹԻ, ԵԱՂ.—քիլօ	—.95/1.10

ՍԱՐԱՖԻԾԷ

Նաբօլէօն 22 ֆրանք 75 սանթիմ Օսմ. լիրասը 22.95 ֆրանք ալԹուն

ԹԱՏՐՈՆ ՍԱՆԹՐԱԼ

Վաղը հինգշաբԹի գիչեր, «Վէսէլօ» Հայ. գերասանական խմբին կողմանէ պիտի ներկայացուի Ա. անգամ ըլլալով

ՈՃՐԱԳՈՐԾ ԲԺԻՇԿ

Մելօտրամ 5 արար եւ 2 պատկեր։

Երգ եւ Պար

Վէսէլօ խումբը հասկցող դասակար-գին խնդրանաց վրայ ամեն հինգշաբ-Թի գիչեր բարոյալից եւ լուրջ տրամա-ներ կը ներկայացնէ քանի մը չաբ-Թէ ի վեր. ուստի լուրջ եւ բարոյա-սէր ազգայինք կարժէ որ օգտուին այս առիԹէն, որով խումբն ալ քա-ջալերած կըլլան այդ ճիւղին մէջ, ուր կը յաջողի արգէն։

ԱԶԴ

Սիլիստրէի ազգային արական վար-ժարանի համար կուզուի վկայեալ ուսուցիչ մը, որ կարող ըլլայ աւան-դելու՝ հայերէնէ ու ֆրանսերէնէ զատ՝ նաեւ երկրորդական գիտելիքներ, փափաքուած բանակցութեան համար Թող բարեհաճին դիմել տեղւոյն ազգ. վարժարանաց հոգաբարձութեան։

Отговорникъ Н. Драгулевъ.
Печатница »Взаимиость«, Варна